

Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

13

Förslag till statsbudget för 2000

Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutvecklingen	9
2.3	Resultatbedömning	10
2.3.1	Tillståndet och utvecklingen inom området.....	10
2.3.2	De viktigaste statliga insatserna inom området.....	10
2.3.3	Effekterna av de statliga insatserna	11
2.3.4	Regeringens slutsatser.....	11
2.4	Åtgärder utanför utgiftsområdet.....	11
3	Ersättning vid arbetslöshet	13
3.1	Anslag.....	13
	A1 Bidrag till arbetslöshetsersättning	13
	A2 Bidrag till lönegarantiersättning	15

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	7
2.1 Utgiftsutvecklingen.....	9
3.1 Anslagsutveckling.....	13
3.2 Redovisning av statlig ålderspensionsavgift.....	15
3.3 Anslagsutveckling.....	15

Diagramförteckning

2.1 Antal arbetslösa 16-64 år	10
-------------------------------------	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 *Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
A1 Bidrag till arbetslöshetsersättning	ramanslag	29 696 000
A2 Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	877 000
Summa		30 573 000

2 Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 13 omfattar bidrag till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning samt utgifter för grundbelopp, utjämningsbidrag till arbetslöshetskassorna och statlig ålderspensionsavgift. Området omfattar vidare en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen samt ersättning till personer som får tillfällig avgångsersättning eller ersättning vid generationsväxling. Arbetsmarknadsverket (AMV) är den myndighet som i huvudsak svarar för verksamheten under utgiftsområdet. I utgiftsområdet ingår också utgifter för lönegarantiersättning, vilken skall ersätta arbetstagarnas lönefordringar vid arbetsgivarens konkurs.

2.2 Utgiftsutvecklingen

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor

Utfall 1998	Anslag 1999 ¹	Utgifts- prognos 1999	Förslag anslag 2000	Beräknat anslag 2001	Beräknat anslag 2002
37 331	33 939	33 463	30 573	28 466	28 273

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Den höga arbetslösheten under 1990-talet har inneburit mycket stora utbetalningar av arbetslöshetsersättning. Totalt var i genomsnitt 276 000 personer per månad, eller 6,5 procent av arbetskraften, öppet arbetslösa under år 1998.

Det är emellertid en kraftig minskning jämfört med året innan. Det första halvåret 1999 har i genomsnitt 237 000 personer per månad varit öppet arbetslösa. Det innebär en öppen arbetslöshet på 5,5 procent av den totala arbetskraften. Regeringens bedömning i den reviderade finansplanen är att den öppna arbetslösheten kommer att uppgå till i genomsnitt 5,4 procent av arbetskraften under år 1999.

Antalet konkursföretag som under budgetåret 1998 berördes av utbetalningar från lönegarantiersättningen var knappt 2 900 och antalet berörda arbetstagare var omkring 22 400. Utbetalningarna av lönegarantiersättning har stabiliserats kring drygt en miljard kronor per år.

Förändringar

Den 1 januari 1998 trädde förändringar i kraft som innebar att arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet (KAS) slogs ihop till en allmän och sammanhållen arbetslöshetsförsäkring. Ersättning kan lämnas dels i form av inkomstrelaterad ersättning, dels i form av grundbelopp. Den 1 januari 1999 ändrades tidpunkten för när grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen tidigast kan lämnas, från den 1 juli det år en sökande fyller 20 år till den dag han eller hon fyller 20 år. Ändringen var en konsekvens av att åldersgränsen för vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder ändrats på samma sätt. Utgifterna för resursarbete, som belastade utgiftsområdet fram till den 1 juli 1998, och utgifterna för offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa (OTA), som belastade utgiftsområdet fram till den 1 januari 1999, belastar nu utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Vidare

belastas anslaget för bidrag till arbetslöshetsersättning från och med år 1999 av en statlig ålderspensionsavgift.

Anslaget för bidrag till lönegarantiersättning finansierade t.o.m. budgetåret 1998 även amorteringar till Riksgäldskontoret för den skuld som kvarstod från lönegarantifonden. Skulden reglerades vid utgången av år 1998 genom att medlen avräknades mot statsverket. Fr.o.m. budgetåret 1999 belastas anslaget endast med utbetalningar för lönegarantiersättningar och vissa administrationskostnader.

Mål

Utgiftsområdet skall medverka till att underlätta och stimulera omställning och därigenom öka flexibiliteten på arbetsmarknaden.

Prioriteringar

Under år 2000 skall aktivitet och omställning under arbetslöshet prioriteras. Det innebär bl.a. att försäkringens grundläggande krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande och vad som kan anses vara ett lämpligt arbete kommer att preciseras. Regeringen kommer i den mån det behövs att föreslå riksdagen lagändringar under år 2000.

2.3 Resultatbedömning

2.3.1 Tillståndet och utvecklingen inom området

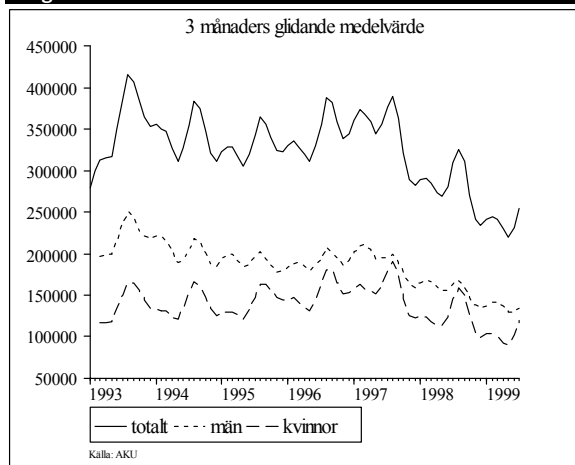
Arbetslöshetsersättningen är en viktig del av den aktiva arbetsmarknadspolitiken vars främsta uppgift är att öka anpassningsförmågan på arbetsmarknaden. Ersättningen lämnas vid ofrivillig arbetslöshet och kompenserar för förlorad arbetsinkomst. Ersättningen är avsedd att underlätta omställning till nytt arbete. Lönegarantiersättningen ger ett löneskydd åt arbetstagar vid arbetsgivares konkurs.

Arbetslöshetens omfattning är avgörande för utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet. Vidare påverkas utgifterna av reglerna för arbetslöshetsersättning. Därutöver har antalet personer som berörs av företagskonkurser liksom bestämelseerna för lönegarantiersättning betydelse

för hur mycket som betalas ut i lönegarantiersättning.

Den höga arbetslösheten under 1990-talet har inneburit mycket stora utbetalningar av arbetslöshetsersättning. Arbetslösheten har minskat sedan år 1996 men är fortfarande avsevärt högre än vid 1990-talets början. Under år 1998 var omkring 276 000 personer öppet arbetslösa varav 122 000 var kvinnor och 154 000 män. Det motsvarade 6,5 procent av arbetskraften. Bland kvinnor var arbetslösheten 6,0 procent och bland män 6,9 procent. Det första halvåret 1999 har i genomsnitt 237 000 personer varit öppet arbetslösa. Av dessa var 102 000 kvinnor och 135 000 män. Det innebär en arbetslöshet på 5,5 procent av den totala arbetskraften, eller 5,0 procent arbetslöshet bland kvinnor och 6,0 procent arbetslöshet bland män.

Diagram 2.1 Antal arbetslösa 16-64 år

Tiden i öppen arbetslöshet har minskat med 12 dagar under år 1998 jämfört med år 1997. År 1998 var den genomsnittliga tiden i öppen arbetslöshet 111 dagar.

Utgifterna för arbetslöshetsersättningen var till följd av en minskad arbetslöshet lägre år 1998 än år 1997 och beräknas fortsätta att minska år 1999 på grund av en allt lägre arbetslöshet.

2.3.2 De viktigaste statliga insatserna inom området

Se avsnitt 2.3.1.

2.3.3 Effekterna av de statliga insatserna

Arbetslöshetsersättningen förutsätter och möjliggör ett aktivt arbetssökande under arbetslöshet och ersättningen kan därför ses som en integrerad del av den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Ersättningen medverkar också till att minska inkomstklyftorna mellan dem som har arbete och dem som saknar arbete och är därför även en viktig del av fördelningspolitiken.

2.3.4 Regeringens slutsatser

Under en konjunkturuppgång är det av största vikt att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden och att matchningen mellan lediga platser och arbetssökande fungerar effektivt. I detta sammanhang har arbetslöshetsersättningen stor betydelse som omställningsförsäkring.

Näringsdepartementet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att se över vissa frågor inom arbetslöshetsförsäkringen. Uppdraget redovisas den 28 september 1999. Arbetsgruppen har i uppdrag att lämna förslag som säkerställer att arbetslösa behandlas lika i likartade situationer. Arbetsgruppen ser över reglerna om att ta ett anvisat lämpligt arbete och lämnar förslag till preciseringar av vad detta innebär mot bakgrund av försäkringens grundläggande krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande. Arbetsgruppen analyserar vidare hur arbetsförmedlingens kontrollfunktion fungerar och föreslår de förbättringar som kan behövas. I uppdraget ingår också att se över tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen. Arbetsgruppens förslag kommer att beredas och regeringen avser att under år 2000 lämna förslag till riksdagen om ändringar.

En väl fungerande arbetsmarknad förutsätter också en effektiv matchning mellan utbud och efterfrågan. Arbetslöshetsförsäkringens utformning har betydelse även i detta sammanhang. Under år 1998 tillsattes därför en utredning som fick i uppdrag att bl.a. se över frågan om deltidsbegränsningen i arbetslöshetsförsäkringen. Utredningen lämnade sitt slutbetänkande, DELTA Utredningen om deltidsarbete, tillfälliga jobb och arbetslöshetsersättning (SOU 1999:27) i februari år 1999. Under år 1998 tillsattes även en arbetsgrupp inom Regeringskansliet för att belysa frågan om en indexering av dagpenningbeloppets högsta och lägsta nivå. Arbetsgruppen har lämnat en rapport, Indexering

av högsta och lägsta dagpenningnivå i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 1999:10). Betänkandet och rapporten har nyligen remissbehandlats och regeringen avser att ta ställning till dessa i anslutning till behandlingen av förslagen från den arbetsgrupp som ser över vissa frågor inom arbetslöshetsförsäkringen.

2.4 Åtgärder utanför utgiftsområdet

En flexibel arbetsmarknad, med goda möjligheter till omställning för både anställda och arbetslösa, är en förutsättning för att uppnå målen om en öppen arbetslöshet på högst fyra procent under år 2000 och att öka andelen reguljärt sysselsatta i befolkningen mellan 20 och 64 år till 80 procent år 2004. Detta kräver insatser inom flera politikområden. Regeringens arbetsmarknadspolitik bidrar till en effektiv anpassning på arbetsmarknaden främst via en effektiv arbetsförmedling och genom att arbetslösa kan utbilda sig och på annat sätt utveckla sin kompetens. Vidare har regeringens utbildningspolitik t.ex. genom Kunskapslyftet och regeringens näringspolitik såväl kortsiktiga som långsiktiga positiva effekter på arbetsmarknaden och arbetskraftens omställningsförmåga. Även skatte- och bidragssystemens utformning har betydelse för tillväxten och sysselsättningen och därmed också för arbetslösheten.

Utgiftsutvecklingen

Hur stora resurser som avsätts för att finansiera arbetslöshetsersättningen beror framför allt på arbetslöshetens utveckling. Medelsåtgången beräknas för åren 2000 till och med år 2002 bli mindre än vad som beräknades i 1999 års ekonomiska vårproposition (prop. 1998/99:100). Detta beror på att arbetslösheten nu antas bli lägre för vart och ett av åren 2000-2002. Medelsåtgången beräknas dock inte minska proportionellt med arbetslösheten. Det beror dels på att den statliga ålderspensionsavgift som belastar anslag A1 Bidrag till arbetslöshetsersättning, har höjts. Det beror också på att de som i störst utsträckning antas lämna arbetslöshet är de som erhållit grundbelopp eller saknat arbetslöshetsersättning. Detta gäller t.ex. många arbetslösa ungdomar. Ytterligare en faktor som påverkar utgifterna i förhållande till arbetslösheten är att vissa perso-

ner som räknas som sysselsatta i SCB:s Arbetskraftsundersökning, samtidigt kan uppbära arbetslöshetsersättning, t.ex. deltidsarbetslösa och tillfälligt anställda.

Anslagssparandet under utgiftsområdet för budgetåret 1998 uppgick till sammanlagt 1 154 miljoner kronor. Av detta har 121 miljoner kronor förts bort från anslaget. Regeringen har därutöver minskat anslaget med 610 miljoner kro-

nor som en teknisk justering av anslaget med anledning av att AMV för budgetåret 1998 bytt redovisningsprincip vilket redogörs för under avsnitt 3.1.

De antaganden om den ekonomiska utvecklingen och arbetslösheten som redovisas i den reviderade finansplanen ligger till grund för regeringens beräkning av de förväntade utgifterna under utgiftsområdet.

3 Ersättning vid arbetslöshet

3.1 Anslag

A1 Bidrag till arbetslöshetsersättning

Tabell 3.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	35 289 473	Anslags- sparande	1 153 527 ¹
1999	Anslag	32 796 000	Utgifts- prognos	32 433 000
2000	Förslag	29 696 000		
2001	Beräknat	27 548 000		
2002	Beräknat	27 355 000		

¹ Av detta har 120 695 tusen kronor förts bort från anslaget

Från anslaget utbetalades under budgetåret 1998 arbetslöshetsersättning, tillfällig avgångsersättning, ersättning under tid i generationsväxling, ersättning till deltagare i OTA samt utjämningsbidrag. Anslaget disponeras i huvudsak av Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS). Arbetslöshetsutvecklingen är avgörande för anslagets storlek. Utgifterna under anslaget påverkas, förutom av konjunkturen, av hur reglerna i arbetslöshetsförsäkringen är utformade. Detta gäller främst regler om ersättningsnivåer, ersättningsperiodernas längd och villkoren för rätt till arbetslöshetsersättning.

Under budgetåret 1998 utbetalades 35 289 miljoner kronor under anslaget. Det är 5 392 miljoner kronor mindre än vad regeringen beräknade inför budgetåret 1998. Orsaken var framför allt en lägre arbetslöshet än vad regeringen beräknat. Detta stod klart redan under våren 1998 varför riksdagen på regeringens förslag till tilläggsbudget för statsbudgeten för budgetåret 1998 minskade anslaget med 4 238 miljoner kronor (prop. 1997/98:150, yttr.

1997/98:AU9y, bet. 1997/98:FiU27, rskr. 1997/98:317). Under hösten 1998 sjönk arbetslösheten ännu snabbare än beräknat, vilket medförde ett anslagssparande på 1 154 miljoner kronor. Av detta har regeringen fört bort 121 miljoner kronor. Regeringen har därutöver minskat anslaget med 610 miljoner kronor som en teknisk justering av anslaget med anledning av att AMV för budgetåret 1998 bytt redovisningsprincip. AMV tillämpar nu en kassamässig redovisning vilket innebär att preliminära inkomstskatter till arbetslöshetsersättningen som utbetalas med, i princip, en månads eftersläpning avräknas mot det budgetår då betalningar sker, i likhet med övriga utbetalningar under anslaget. Tidigare har utbetalningar som skett efter budgetårsskiftet före brytdag för årsbokslut belastat föregående budgetår. Bakgrunden till den förändrade redovisningsprincipen är att regeringen delar Ekonomistyrningsverkets (ESV) bedömning att medlen under anslaget i enlighet med nationalräkenskaperna bör definieras som transfereringar och att anslagsavräkningen därför skall ske kassamässigt. Vid omläggningen för budgetåret 1998 uppstod en engångseffekt på 731 miljoner kronor genom att anslaget i princip endast belastades med elva månaders skatteutbetalningar i stället för tolv. Kommande budgetår påverkas inte eftersom den förändrade redovisningsprincipen innebär att anslagsbelastningen jämfört med tidigare ökar den första månaden samtidigt som den minskar den sista månaden.

Under det första halvåret 1999 har 16 569 miljoner kronor betalats ut under anslaget. Regeringen beräknar i den reviderade finansplanen att i genomsnitt 235 000 personer kommer att vara öppet arbetslösa under budgetåret 1999. Det motsvarar ca 5,4 procent av arbetskraften. Rege-

ringen beräknar nu att kostnaderna för bidrag till arbetslöshetsersättning kommer att uppgå till 32 433 miljoner kronor år 1999.

Statsbidrag till arbetslöshetskassor

Under budgetåret 1998 uppgick kostnaderna för statsbidrag till arbetslöshetskassorna till 34 215 miljoner kronor. Kostnaderna inkluderar utbetalning av inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning, grundbelopp och tillfällig avgångsersättning. Under det första halvåret 1999 utbetalades 15 553 miljoner kronor i statsbidrag till arbetslöshetskassorna.

Omkring 72 procent av de öppet arbetslösa som var registrerade vid arbetsförmedlingen år 1998 hade rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Omkring 8 procent hade rätt till grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen.

Under år 1998 utbetalades ersättning för 62,3 miljoner ersättningsdagar vilket är en minskning med nästan 14,8 miljoner ersättningsdagar jämfört med det antal ersättningsdagar som betalades ut som arbetslöshetsersättning och KAS år 1997. Det första halvåret 1999 utbetalades ersättning för 29,5 miljoner ersättningsdagar. Det är 3,7 miljoner ersättningsdagar färre än det första halvåret 1998.

Arbetslöshetsersättning betalas till såväl hel- som deltidsarbetslösa. År 1998 fanns i genomsnitt 131 200 deltidsarbetslösa, varav 106 800 kvinnor och 24 800 män, registrerade vid arbetsförmedlingen. Av dessa hade ca 89 procent rätt till inkomstrelaterad ersättning och ca 3 procent hade rätt till grundbeloppet. Det genomsnittliga antalet deltidsarbetslösa hade minskat med omkring 6 100 personer relativt år 1997. Det första halvåret 1999 fanns ca 123 400 deltidsarbetslösa registrerade vid arbetsförmedlingen, vilket är omkring 7 500 färre än det första halvåret 1998.

Aktivare användning av arbetslöshetsersättningen

Under budgetåret 1998 fick högst 1 000 miljoner kronor disponeras av regeringen för olika projekt som innebar en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen. Riksdagen beslutade i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 1999 (1998/99:1, bet. 1998/99:AU1, rskr. 1998/99:105) att förlänga försöksverksamheten t.o.m. den 30 september 1999. Under budgetåret 1999 får högst 150 miljoner kronor användas för ändamålet.

Regeringen har bemyndigat AMS att från och med den 15 juni 1998 fatta beslut om försöks-

verksamheten. Regeringens beslut om regional försöksverksamhet i Skåne, Dalarnas, Gävleborgs, Värmlands och Jämtlands län innebär bl.a. att försökslänen själva får fatta beslut om en aktivare användning av arbetslöshetsersättningen. För budgetåret 1998 fick de aktuella länen använda högst 230 miljoner kronor för detta ändamål och för innevarande budgetår 34,5 miljoner kronor. Regeringen hade t.o.m. den 14 juni 1998 beslutat att 15 projekt fick anordnas med aktivare användning av arbetslöshetsersättningen. AMS har under åren 1998 och 1999 beslutat om ytterligare 16 projekt samt förlängning av sex projekt. Försökslänen har beslutat om 29 projekt. Besluten omfattar alltså totalt 60 projekt med möjlighet för omkring 6 000 personer att delta. Den 31 maj 1999 hade totalt 2 712 personer registrerats som deltagare i projekten vilket är ca 46 procent av beviljad volym. Av de 60 beslutade projekten har 9 projekt aldrig startat. År 1998 har drygt 11 miljoner kronor utbetalats och under första halvåret 1999 drygt 38 miljoner kronor. Kostnaderna är inkluderade i utgifterna för statsbidrag till arbetslöshetskassor.

Regeringen har i regleringsbrev för år 1999 uppdragit till Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering att följa upp den aktiva användningen av arbetslöshetsförsäkringen. Institutet har också åtagit sig att göra en uppföljning av de enskilda projekten.

Tillfällig avgångsersättning

Tillfällig avgångsersättning kunde sökas under tiden den 1 juli – den 31 december 1997. Under budgetåret 1998 uppbar omkring 18 700 personer tillfällig avgångsersättning. Totalt utbetalades under det året 2 203 miljoner kronor i tillfällig avgångsersättning, varav 25 miljoner kronor i form av grundbelopp och drygt 2 178 miljoner kronor som inkomstrelaterad ersättning. Totalt har 936 miljoner kronor betalats ut i tillfällig avgångsersättning det första halvåret 1999, varav 927 miljoner kronor i inkomstrelaterad ersättning och 9 miljoner i form av grundbeloppet. Dessa kostnader är inkluderade i utgifterna för statsbidrag till arbetslöshetskassor.

Generationsväxling

Under år 1998 fanns möjligheten att ansöka om generationsväxling. 709 personer beviljades generationsväxling under det året. På grund av en viss eftersläpning i besluten uppbar, i augusti år 1999, 837 personer ersättning enligt reglerna för generationsväxling. Utgifterna för ersättning vid ge-

nerationsväxling uppgick under budgetåret 1998 till 37 miljoner kronor och under det första halvåret 1999 till 51 miljoner kronor.

Offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa

Offentliga tillfälliga arbeten för äldre arbetslösa (OTA) belastade anslaget under budgetåret 1998. Utgifterna uppgick till 972 miljoner kronor. Fr.o.m. den 1 januari 1999 belastar utgifterna för OTA anslaget A2 Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Utjämningsbidrag

Utjämningsbidrag och utjämningsavgift används för att utjämna skillnader i nivåerna på medlemsavgifterna i de olika arbetslöshetskassorna. Arbetslöshetskassorna betalar avgiften till staten och den går sedan tillbaka till kassorna i form av utjämningsbidrag. Kostnaderna för utjämningsbidraget uppgick under budgetåret 1998 till 66 miljoner kronor. Även under budgetåret 1999 beräknas kostnaderna för utjämningsbidraget att bli 66 miljoner kronor.

Statlig ålderspensionsavgift

Anslaget belastas från och med år 1999 med statlig ålderspensionsavgift. Under det första halvåret 1999 har 966 miljoner kronor utbetalats i statlig ålderspensionsavgift.

Tabell 3.2 Redovisning av statlig ålderspensionsavgift

Miljoner kronor

	Totala utgifter	Pensionsgrundande ersättningar	Ålderspensionsavgift
2000	29 696	26 934	2 696
2001	27 548	24 981	2 501
2002	27 355	24 806	2 483

Slutsatser

Vid medelsberäkningen för år 2000 har regeringen tagit hänsyn till riksdagens beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1998/99:100, bet. 1998/99:FiU20, rskr. 1998/99:256) samt antaganden om den ekonomiska utvecklingen enligt den reviderade finanplanen. Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att riksdagen anvisar ett ramanslag om 29 696 miljoner kronor för budgetåret 2000. För år 2001 beräknar regeringen utgifterna under anslaget till

27 548 miljoner kronor och för år 2002 beräknas utgifterna till 27 355 miljoner kronor.

A2 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 3.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1998	Utfall	2 042 022	Anslags-sparande	–
1999	Anslag	1 143 000 ¹	Utgifts-prognos	1 030 000
2000	Förslag	877 000		
2001	Beräknat	918 000 ²		
2002	Beräknat	918 000 ³		

¹ Varav 150 miljoner kr på tilläggsbudget till statsbudgeten för 1999 (prop. 1998/99:100, avsnitt 5, U013).

² Motsvarar 902 655 tkr i 2000 års prisnivå

³ Motsvarar 884 956 tkr i 2000 års prisnivå

Från anslaget finansieras utbetalning av ersättningar till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs i enlighet med lönegarantilagen (1992:497). Till och med budgetåret 1998 betalades dessutom amorteringar till Riksgäldskontoret för den skuld som kvarstod från lönegarantifonden. Regeringen beslutade den 22 december 1998 om reglering av den kvarstående skulden från lönegarantifonden och föreskrev att Riksgäldskontoret vid utgången av budgetåret 1998 skulle reglera sin fordran genom att medlen avräknades mot statsverket. Det därigenom nedskrivna beloppet uppgick till 395 miljoner kronor. Från anslaget betalas också ersättningar till länsstyrelserna för deras arbete med utbetalning av lönegarantimedel samt till Kammarkollegiet för administrativa kostnader.

Medel som återvinns ur konkurser inbetalas till statens inkomsttitel 2812 Återbetalning av lönegarantimedel.

Utgifterna lönegarantiersättningar styrs av antalet konkurser, av hur många som omfattas av konkurserna samt av de bestämmelser som styr rätten till ersättning.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Utbetalningen av ersättning under budgetåret 1998 uppgick till 1 055 miljoner kronor. Antalet berörda konkursföretag var knappt 2 900 och antalet berörda arbetstagare var 22 419. Det innebär en fortsatt minskning med nästan 200 miljoner kronor jämfört med år 1997 då 1 252

miljoner kronor betalades ut. Jämfört med år 1996 var minskningen år 1998 cirka 300 miljoner kronor.

Första halvåret 1999 har 513 miljoner kronor betalats ut enligt reglerna om lönegarantiersättning. Antalet berörda företag har uppgått till 1 543 och antalet berörda arbetstagare till 10 721. För budgetåret 1999 beräknas utgifterna under anslaget uppgå till ca 1 030 miljoner kronor.

År 1998 inbetalades 299 miljoner kronor, som utgjorde återvunna medel från konkurser. Första halvåret 1999 inbetalades 92 miljoner kronor.

Slutsatser

Från och med år 1999 finansierar anslaget endast utgifter för lönegarantiersättningar samt för vissa administrationskostnader. Jämfört med tidigare, då även räntor och amorteringar på skulden från lönegarantifonden betalades av anslaget, behöver kostnaderna för lönegarantiersättningar beräknas med större exakthet. Behovet av säkrare prognoser för utgifterna är väsentligt större när amorteringarna inte längre kan fungera som en "buffert", som varierar beroende på vilket utrymme som återstår sedan ersättningarna betalats ut.

Regeringen har bedömt att förändringarna av anslagskonstruktionen m.m. medför att det behövs ett tydligare myndighetsansvar för lönegarantin. Den fördelning på många olika myndigheter som nu finns är ett ytterligare skäl att pröva frågan om ett tydligare och mer sammanhållet myndighetsansvar. I december 1998 uppdrog re-

geringen därför åt Statskontoret att se över administrationen av lönegarantiersättningen m.m. Statskontoret har den 1 juni 1999 överlämnat rapporten En samlad administration av lönegarantin (1999:20). I rapporten föreslås bland annat att Riksskatteverket skall vara huvudman och ansvarig för anslaget till lönegarantiersättning samt att utbetalningar av ersättningar skall kunna göras av konkursförvaltarna. Vid ett genomförande av förslagen skulle Kammarkollegiet och länsstyrelserna inte längre ha kvar sin nuvarande hantering av lönegarantifrågor. Rapporten remissbehandlas för närvarande.

Betänkandet Nya förmånsrättsregler (SOU 1999:1), avgivet av Förmånsrättskommittén (Ju1996:02), har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet). Kommittén har enligt sina direktiv bl. a. haft i uppdrag att föreslå hur en minskning av statens kostnader för lönegarantin med 300 miljoner kronor skall genomföras. Regeringen bedömer att de förslag om förändringar som regeringen avser att förelägga riksdagen kommer att leda till lägre kostnader för lönegarantiersättningar senast den 1 juli år 2000. Vidare bör det sjunkande antalet konkurser bidra till lägre kostnader. Regeringen avser att återkomma till frågan i samband med vårpropositionen år 2000, då utvecklingen kan bedömas närmare.

För budgetåret 2000 föreslår regeringen 877 miljoner kronor för anslaget till bidrag till lönegarantiersättningar. Regeringen beräknar anslaget till 918 miljoner kronor för vardera av budgetåren 2001 och 2002.

